

удосконалення механізмів державного управління розвитком пенсійної системи України.

Список джерел:

1. Кисіль Л. Н. Механізми державного управління пенсійним забезпеченням громадян в Україні : автореф. дис. ... канд. держ. упр. : 25.00.02. Донецьк, 2012. 20 с.
2. Линдюк О. А. Механізми державного регулювання фінансового забезпечення пенсійної системи України : автореф. дис. ... канд. держ. упр. : 25.00.02. Київ, 2012. 20 с.
3. Про пенсійне забезпечення : Закон України від 05.11.1991 № 1788-ХІІ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1788-12#Text> (дата звернення 14.04.2021).
4. Філоненко О. А. Механізми державного регулювання пенсійної системи в Україні. Механізми державного управління. Серія «Державне управління». Вісник АМСУ. 2014. № 2 (11). С. 114–119.

Давиденко А. Д.

курсант 2 курсу факультету
підготовки фахівців для органів
досудового розслідування
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:

Ярошенко А. С.,

кандидат юридичних наук,
доцент кафедри цивільного права та процесу
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ БЕЗПЕКИ СПЕЦІАЛЬНОГО ЗЕМЛЕКОРИСТУВАННЯ

Найпоширенішим видом спеціального природокористування, реалізацію якого характеризує наявність екологічного ризику, є спеціальне землекористування, адже без використання земель не може здійснюватися жоден вид діяльності, спрямованої на реалізацію певного економічного інтересу.

У земельно-правовій літературі зазначено, що в Україні спостерігаються катастрофічні темпи деградації землі як основного національного багатства, що негативно впливає на екологічну безпеку та унеможливорює реалізацію конституційного права кожного на безпечне довкілля. Також звертається увага на проблеми правового регулювання екологічної складової землекористування в контексті ігнорування правового режиму земель як об'єкта права власності

Українського народу, пріоритетність потреб екологічної безпеки при здійсненні землекористування, що є важливим чинником реалізації права фізичних осіб на екологічну безпеку [1].

Аналіз обов'язків землекористувачів, які, по суті, є правовими обмеженнями при здійсненні права землекористування, доцільно розпочати з положень основного системоутворюючого акту земельного законодавства, яким є Земельний кодекс України. У ст. 91 вказаного кодексу визначені основні обов'язки осіб, які використовують земельні ділянки на титулі права власності. Варто зазначити, що у вказаній статті не передбачено жодного з обов'язків, які безпосередньо зобов'язують відповідного власника не порушувати екологічну безпеку при реалізації свого права на таку ділянку. Така ситуація має місце незважаючи на те, що, наприклад, у ст. 5 Земельного кодексу України серед принципів регулювання земельних відносин названо пріоритетність забезпечення вимог екологічної безпеки, який має забезпечувати реалізацію екологічних інтересів як окремого індивідуума, так і суспільства в цілому в земельних правовідносинах [2]. Водночас ст. 91 Земельного кодексу України встановлює окремі вимоги природоохоронного спрямування – дотримуватися вимог законодавства про охорону довкілля та підвищувати родючість ґрунтів і зберігати інші корисні властивості землі тощо.

Варто відзначити, що забезпечення організаційно-правових умов динамічного розвитку суспільних відносин в екологічній сфері є одним з пріоритетних напрямків державної природоохоронної політики України. Значні зусилля докладаються державою для підвищення відкритості органів державної влади [3].

Крім того, в еколого-правовій, земельно-правовій та аграрно-правовій науках виділено та доведено наявність значної кількості проблем у сфері використання земель сільськогосподарського призначення для вирощування екологічно безпечних продуктів харчування, що потребують вирішення шляхом удосконалення правового забезпечення екологічної безпеки при використанні відповідних земель, в тому числі в контексті необхідності удосконалення правової охорони та захисту ґрунтів [4]. При цьому зазначається, що цінність ґрунтів визначається не тільки його винятково важливим значенням для сільського господарства, а й важливою екологічною роллю, яку він відіграє в житті всіх організмів суші і загалом біосфери Землі, однак особливості правової охорони зазначеного об'єкта саме в контексті забезпечення екологічної безпеки не досліджуються. Крім того, в юридичній науці звертається увага на важливості удосконалення нормативного регламентування землекористування для використання надр, насамперед шляхом запровадження ефективних попереджувальних процедур, які б унеможливили завдання шкоди навколишньому природному середовищу, внаслідок чого може бути порушена екологічна безпека. Водночас, недостатнє розуміння вітчизняним нормотворцем сутності та особливостей забезпечення екологічної безпеки під час спеціального використання земель підтверджується змістом виокремлених у Основних засадах (стратегії) державної екологічної політики на період до 2020 року основних завдань щодо земель, реалізація яких повинна сприяти поліпшенню

екологічної ситуації та підвищенню рівня екологічної безпеки, жоден з яких не стосується безпосередньо забезпеченню екологічної безпеки. Так, очевидним є необхідність нормативного забезпечення врахування, крім природоохоронних, також і антропоохоронних вимог не тільки при прийнятті рішень про передачу земельних ділянок під розміщення певних об'єктів і здійснення окремих видів діяльності, що характеризуються наявністю екологічного ризику, а й під час здійснення спеціального використання таких ділянок.

Можна зробити висновок, що ефективне правове регулювання екологічної безпеки при здійсненні права спеціального землекористування за чинного стану вітчизняного законодавства не може здійснюватись, адже норми, що регулюють конкретні різновиди земельних правовідносин, найчастіше не враховують і не відображають положень норм-принципів, якими визнається пріоритетність гарантування екологічної безпеки в зазначених правовідносинах. Досягнення мети ефективного забезпечення екологічної безпеки при здійсненні права спеціального землекористування може бути можливим за умови належного упорядкування системи правових заходів (засобів), спрямованих на недопущення порушення екологічної безпеки або його припинення в процесі реалізації зазначеного права.

Список джерел:

1. Правові форми екологічного контролю: навчальний посібник. / Краснова М.В. та ін., за ред. Красної М.В. Київ: Алерта, 2016. 760 с.
2. Хом'яченко С. І. Правове забезпечення контролю за використанням та охороною земель в Україні: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.06. К.: Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, 2004. 18 с.
3. Ярошенко А. С., Голобородько В. В. Правові аспекти законодавчого регулювання права громадян на доступ до інформації про стан довкілля. *Електронне наукове фахове видання «Порівняльно-аналітичне право»*. 2019. № 5. С. 217–220.
4. Про громадський контроль за використанням та охороною земель: проект Закону України, реєстраційний № 9656 від 28.12.2011 р. Нормативно-правова база ЛІГА:ЗАКОН ЕЛІТ 9.2.1.

Зибіна А. С.
здобувач вищої освіти
група ЮД-841